

**แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า
และความหมายตามแนวคิดอิกิไกของผู้เรียน
โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร**
**Guidelines for Managing Student Activities to Enhance a Meaningful
and Valuable way of Life According to the Ikigai Concept
of the Students at the Affiliated School of Khlong San District
Office Bangkok Metropolitan**

อมรเทพ สาสีมา¹ ประทุมทอง ไตรรัตน์²

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม¹

อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม²

Amornthep Sasima¹ Pratumthong Trairat²

Master's degree students Department of Educational Administration

Siam Technology College ¹

Advisor Master of Education Degree Program

Department of Educational Administration Siam Technology College ²

E-mail : 64008113026@siamtechno.ac.th¹

Received : 8 August 2024

Revised : 20 August 2024

Accepted : 29 August 2024

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานกิจการนักเรียน (2) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อสร้างแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิกิไกของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่มีตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 140 คน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 74.29 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม แบบประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC = 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .986 และประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ แบบประมาณค่า 5 ระดับ ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อสร้างแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิคิไกของผู้เรียนโรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์ในระดับภาพรวม และรายด้านของการบริหารงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมและรายด้านของการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด การจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็น ด้านบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า ด้านงานอนามัยโรงเรียน อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ในส่วนด้านงานกิจกรรมนักเรียน อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิคิไก พบว่า ด้านสวดคล้องและยั่งยืน อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ในส่วนด้านอยู่กับปัจจุบัน อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน และด้านจุดมุ่งหมายตามแนวคิดอิคิไก พบว่า ด้านงาน อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ในส่วนด้านหน้าที่อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน และนำมากำหนดแนวทางดังนี้ 1) พัฒนางานกิจกรรมนักเรียนแบบองค์รวมให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิตที่มีคุณค่าและมีความหมาย 1.1) พัฒนางานกิจกรรมนักเรียนในการสร้างประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ และมีความสุขในการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน 1.2) พัฒนากิจกรรมที่เสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม 2) พัฒนางานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และความหมาย 2.1) พัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพด้านงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และความหมาย 2.2) พัฒนาเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และความหมาย 2.3) พัฒนาการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเกิดการพัฒนาองค์ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และความหมาย 3) พัฒนางานแนะแนวเพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย 3.1) พัฒนางานแนะแนวด้วยการจัดบริการ และกิจกรรมที่หลากหลายส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายของผู้เรียน 3.2) พัฒนาระบบงานแนะแนวให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกับงานและบุคคลอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างแนวทางการศึกษาผู้เรียนให้เห็นเป้าหมายในการใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณค่า

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารกิจการนักเรียน, การใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า, แนวคิดอิคิไก

Abstract

It aimed to (1) explore the current and desirable states; (2) examine the strengths, weaknesses, and priority needs; and (3) propose approaches to student affairs management creating a guide to living valuable and meaningful life according to the Ikigai concept among school students under the Khlong San District Office of Bangkok Metropolitan Administration. It employed a quantitative research method which included a sample of school administrators and teachers, totally 140 persons, with 104 respondents accounting for 74.29%. The tool used was a 5 point rating scale questionnaire with IOC value = 1.00 and reliability of .986. For the analysis of priority needs index, informants were 9 experts. The tool used was propriety and feasibility evaluation form as a 5-point rating scale. Research statistics consisted of percentage, mean, standard deviation, and Priority Needs Index Modified.

Research results revealed that the current state of student affairs management creating a guide to living valuable and meaningful life according to the Ikigai concept among school students under the Khlong San District Office of Bangkok Metropolitan Administration, based on the analysis of overall and individual aspects was at a moderate level. The desirable state based on the analysis of overall and individual aspects was at a highest level. The analysis of priority needs for student affairs management suggested that school health was in a low group as strength, while student activities were in a high group as weakness. With respect to a guide to living valuable and meaningful life according to the Ikigai concept, harmony and sustainability was in a low group as strength, while living in the present moment was in a high group as weakness. Regarding the purpose according to the Ikigai concept, the work was in a low group as strength, while the duty was in a high group as weakness the results were taken to determine the following approaches. 1) Developing holistic student activities appropriate for individual differences to allow for discovering and developing self-potential, enhancing life skills, with value and meaning. 1.1) Developing student activities to create diverse experiences, knowledge, and expertise, and happiness in living a sustainable life. 1.2) Developing activities to enhance students' potential according to their aptitudes and interests beneficial to oneself and society. 2) Developing student support and assistance work on promoting, preventing, and solving problems to ensure students living valuable and meaningful life. 2.1) Developing the

formulation of a plan to develop the quality of student support and assistance work to ensure students living valuable and meaningful life. 2.2) Developing quality and standard tools for operating student support and assistance work to ensure students living valuable and meaningful life. 2.3) Developing the internal and external involvement by encouraging all sectors to develop knowledge and abilities in operating the support and assistance work to ensure students living valuable and meaningful life. 3) Developing the guidance work to promote students living valuable and meaningful life with the involvement of all parties. 3.1) Developing the guidance work by providing a variety of services and activities to promote students living valuable and meaningful life. 3.2) Developing a guidance system in relation with other works and individuals both inside and outside of school.

The results of this research can be used to formulate policies for educational management to create guidelines for educating learners to see their goals in living a valuable life.

Keywords : Approaches to student affairs management, Living valuable life, Ikigai concept

1. บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกแบบ VUCA หรือ BANI ที่เป็นแนวคิดที่อธิบายความเป็นไปของโลก ทุกคนต้องเข้าใจรวมถึงผู้บริหารการศึกษาต้องตระหนัก และเตรียมพร้อมรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต แต่การเตรียมพร้อมและทักษะการปรับตัวก็ยังเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนไปอย่างไร ผู้บริหารรวมถึงบุคลากรต้องเรียนรู้ทักษะการปรับตัวของผู้นำแห่งอนาคต (Adaptive Leadership) (วัฒนาพร ระบุทุกซ์, 2563) และจากผลวิจัยการดำเนินชีวิตและทัศนคติเด็กไทย โดยมูลนิธิเพื่อคนไทย พบว่าเด็กไทยกว่า 90% ประสบภาวะความเครียด โดยเฉพาะเรื่องการเรียนที่ใช้คะแนนและการสอบเป็นตัวชี้วัด ซึ่งไม่เพียงแค่อสอบวัดผลในชั้นเรียน สอบระหว่างภาค สอบเข้ามหาวิทยาลัย แต่ยังลงไปถึงการสอบเข้าของเด็กชั้นอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาด้วย และยังมีการใช้โซเชียลมีเดียมากเกินไปอาจทำให้เกิดภาวะเสพติดได้ (Social Addiction) ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ และยิ่งเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดโรคซึมเศร้า เครียด สมาธิสั้น และไบโพลาร์ได้ อุปสรรคต่าง ๆ ในระบบเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ทำให้เด็ก ๆ ขาดทักษะชีวิตในการเรียนรู้จักตัวเอง ไม่สามารถค้นหาความถนัดและความสามารถของตัวเองว่าทำอะไรได้ดี และสิ่งที่ไม่เคยตระหนักและให้ความสำคัญ ก็คือการปลูกฝังให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข ส่วนปัญหาพฤติกรรมและค่านิยมทางสังคมที่ผิดของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันมีความรุนแรงจนกลายเป็นวิกฤติทางสังคม ซึ่งปัญหานั้นอันดับหนึ่งคือ ยาเสพติด รองลงมา

คือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรโดยเฉลี่ยจะมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 16 ปี เป็นที่มาของการทำแท้ง การทอดทิ้งเด็ก เด็กถูกทำร้าย การติดเชื่อเอดส์ และการขายบริการทางเพศ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอุบัติเหตุจากความมึนเมา คีตกะนอง ทำหายกระดูกเปียบ ส่วนปัญหาที่กำลังมีแนวโน้มขยายตัวและรุนแรงในวัยรุ่นคือ การทำร้ายผู้อื่นและทำร้ายตนเอง โดยการคิดฆ่าตัวตาย ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่มาจากความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและชุมชน รวมถึงสื่อโดยเฉพาะโทรทัศน์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันและรีบแก้ไขปัญหาระยะยาว และด้านอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นมักเป็นผลสืบเนื่องมาจากระยะก่อนวัยรุ่น โดยบางครั้งอาจเพิ่มความรุนแรงขึ้นบ้างมักจะมีความรู้สึกที่เปิดเผยเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนมีความสุข แต่ในบางครั้งก็อาจจะหดหู่ มีความสงสัยอยู่ตลอดเวลาได้ รู้สึกชอบและไม่ชอบรุนแรง ไม่ค่อยจะยอมใครง่าย ๆ แต่บางครั้งก็จะโอ้อวดอารี บางครั้งก็เป็นคนเห็นแก่ตัวแบบเด็ก ๆ มักจะมีความรู้สึกนึกคิดขัดแย้งกับผู้ใหญ่อยู่เสมอ หากไม่เปิดโอกาสเลยเด็กจะเกิดความเครียด และเกิดปัญหาทางอารมณ์ตามมา (ศรีประภา ชัยสินธพ, 2566)

แนวคิด “อิคิไก” ถือเป็นปรัชญาที่เกิดขึ้นจากพื้นฐานทางลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศหรือสภาพเฉพาะของประชากรญี่ปุ่น ซึ่งสามารถเริ่มต้นได้จากระดับเล็ก ๆ อย่างเช่นการเปลี่ยนวิธีการกินอาหาร โดยตามสถิติของประชากรชาวญี่ปุ่นพบว่าการเปลี่ยนวิธีการกินอาหารถือเป็นสิ่งที่ประชากรในประเทศเข้าถึงและปรับเปลี่ยนได้มากที่สุด “อิคิไก” คือสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์สามารถมองอนาคตไปด้วยความหวังที่เต็มเปี่ยมและมีแรงบันดาลใจเป็นเหมือนสิ่งที่น่าสนใจนำไปสู่ชีวิตที่ดีขึ้น เพราะจะทำให้มนุษย์ได้รู้ว่าสิ่งที่ยึดเหนี่ยวให้มีชีวิตอยู่ถึงแม้ว่าจะรู้สึกทุกข์ยากในขณะนั้นอีกทั้งยังเป็นการคำนึงถึงผู้คนรอบด้านมากกว่าการทำเพื่อตัวเองฝ่ายเดียวที่จะคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย หรือเหตุผลของการมีชีวิตอยู่ที่จะทำให้มนุษย์ตระหนักถึงการมีชีวิตอยู่ เป็นเป้าหมายในชีวิต แนวคิดอิคิไกเริ่มจากการสัมผัสความสุขจากสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ หากทำอะไรสำเร็จแม้จะเป็นสิ่งเล็กน้อยแต่สมองจะหลั่งสารโดพามีน (Dopamine) ซึ่งมีผลทำให้มีความสุขกับสิ่งเล็ก ๆ และใส่ใจสิ่งที่อยู่รอบตัว เริ่มต้นจากการหาความสุขจากสิ่งที่มี สิ่งที่อยู่รอบตัว ตื่นมาทุกเช้าด้วยความเชื่อว่ามีสิ่งดี ๆ รออยู่ในวันนี้ และวันนี้จะทำทุกอย่างให้เต็มที่ ใส่ใจ ทุ่มเทกับทุกสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตัวเองและผู้อื่น (มูลนิธิยุวพัฒน์, 2565)

จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อสร้างความหมายของชีวิต ตามแนวคิดอิคิไกของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นหลักการและแนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ให้มีแนวคิดที่กระตือรือร้นกับชีวิต เรียนรู้และตื่นตัวกับสิ่งใหม่ ๆ ในโลก รักในสิ่งที่ทำ ทำในสิ่งที่สำคัญและมีคุณค่าต่อชีวิต ใช้ชีวิตอย่างมีความหมายในทุก ๆ วัน คิดใคร่ครวญสิ่งต่าง ๆ ก่อนลงมือทำ มีวิสัยทัศน์และแผนงานที่ดี ทำหน้าที่ให้ดีที่สุด คำนึงถึงสุขภาพ และชื่นชมสิ่งดี ๆ รอบตัว เชื่อมต่อกับธรรมชาติ รับฟัง พูดคุย แบ่งปันทุกข์สุข รู้สึกขอบคุณ และกตัญญูต่อบุคคลและสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้การ

ดำเนินงานกิจการนักเรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นในการเตรียมความพร้อมในการทำงานและการใช้ชีวิตเป็นส่วนสำคัญ ที่จะทำให้มีทรัพยากรมนุษย์ที่ดีได้มีแนวทางของการดำเนินชีวิตที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง องค์กร ชุมชน และภาพรวมของประเทศ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิทธิบาทของนักเรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิทธิบาทของนักเรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิทธิบาทของนักเรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.1.1 ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียน มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 210 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน และ ครู จำนวน 195 คน (สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร, 2565: 92)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่จากผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970: 607-610) ซึ่งจะได้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 คน

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตคลองสานจำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน แห่งละ 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน แห่งละ 1 คน หัวหน้างานบริหารงานกิจการนักเรียน แห่งละ 1 คน รวมทั้งหมด 23 คน

กลุ่มที่ 2 ครูในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตคลองสานจำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งหมด 187 คน โดยใช้สูตรในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย ดังนี้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิกิไกของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

3.2.1.1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา อายุ และระยะเวลาการปฏิบัติงานในสถานศึกษา เป็นแบบเลือกตอบ

3.2.1.2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิกิไกของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ พบว่ามีค่า IOC = 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .986 การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

ระดับ 5 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับน้อยที่สุด

3.2.1.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิกิไกของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นข้อคำถามปลายเปิด

3.2.2 แบบประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิกิไกของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบประเมินที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

ระดับ 5 หมายถึง	มีความเป็นไปได้/ความเหมาะสม ระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	มีความเป็นไปได้/ความเหมาะสม ระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง	มีความเป็นไปได้/ความเหมาะสม ระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	มีความเป็นไปได้/ความเหมาะสม ระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	มีความเป็นไปได้/ความเหมาะสม ระดับน้อยที่สุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแนบ Link /QR Code ของแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) เสนอต่อหัวหน้าฝ่ายการศึกษา สำนักงานเขตคลองสาน ทางไปรษณีย์ จำนวน 8 โรงเรียน รวมแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 140 ฉบับ และได้รับคืนมา จำนวน 104 ฉบับ คิดเป็น 74.29 % และทำการบันทึกคะแนน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา อายุ และระยะเวลาการปฏิบัติงานในสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.4.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และการประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิกิไกของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51–5.00	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับมากที่สุด
3.51–4.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับมาก
2.51–3.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับปานกลาง
1.51–2.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับระดับน้อย
1.00–1.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในระดับน้อยที่สุด

3.4.3 ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาความถี่ (Frequency)

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิกิไก ของผู้เรียนโรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานครกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แนวคิดการใช้ชีวิต ตามแนวคิดอิกิไก ประกอบด้วย 5 เสาหลัก (Ken Mogi 2017,

อ้างอิง Nun, 2020) จุดมุ่งหมาย 4 ข้อ ตามแนวคิดอิกิไก (Ken Mogi 2017, วุฒิชัย ฤกษ์ประกรกิจ, 2561) ดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิคิไกของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานครพบว่า

5.1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิคิไกของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์ในระดับภาพรวม และรายด้านของการบริหารงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานอนามัยโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านงานสวัสดิการนักเรียน ด้านงานแนะแนว ด้านงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน

ด้านของแนวคิดการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิคิไก อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเริ่มต้นจากสิ่งเล็ก ๆ รองลงมา คือ ด้านมีความสุขกับสิ่งเล็ก ๆ ด้านสอดคล้องและยั่งยืน ด้านปลดปล่อยตัวเอง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอยู่กับปัจจุบัน

ด้านของจุดมุ่งหมายตามแนวคิดอิคิไก อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงาน รองลงมา คือ ด้านอาชีพ ด้านความหลงใหล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหน้าที่

5.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิคิไกของผู้เรียนโรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมและรายด้านของการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน รองลงมา คือ ด้านงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านงานแนะแนว ด้านงานสวัสดิการนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานอนามัยโรงเรียน

ด้านของแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิคิไก อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเริ่มต้นจากสิ่งเล็ก ๆ รองลงมา คือ ด้านมีความสุขกับสิ่งเล็ก ๆ ด้านปลดปล่อยตัวเอง ด้านอยู่กับปัจจุบัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสอดคล้องและยั่งยืน

ด้านของจุดมุ่งหมายตามแนวคิดอิกิไก อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหน้าที่ รองลงมา คือ ด้านความหลงใหล ด้านอาชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงาน

5.1.3 การจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็น ด้านบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า ด้านงานอนามัยโรงเรียน อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ในส่วนด้านงานกิจกรรมนักเรียน อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน ด้านแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิกิไก พบว่า ด้านสอดคล้องและยั่งยืน อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ในส่วนด้านอยู่กับปัจจุบัน อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน และด้านจุดมุ่งหมายตามแนวคิดอิกิไก พบว่า ด้านงาน อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ในส่วนด้านหน้าที่ อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน

การจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็น เมื่อพิจารณาการบริหารกิจการนักเรียนเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านงานอนามัยโรงเรียน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = .376$) สามารถสรุปได้ดังนี้ ด้านแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิกิไก พบว่า ด้านปลดปล่อยตัวเอง ($PNI_{Modified} = .251$) อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ด้านเริ่มต้นจากสิ่งเล็ก ๆ ($PNI_{Modified} = .412$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน และด้านจุดมุ่งหมายตามแนวคิดอิกิไก พบว่า ด้านงาน ($PNI_{Modified} = .359$) อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ด้านหน้าที่ ($PNI_{Modified} = .391$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน 2) ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = .385$) สามารถสรุปได้ดังนี้ ด้านแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิกิไก พบว่า ด้านอยู่กับปัจจุบัน ($PNI_{Modified} = .347$) อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ด้านเริ่มต้นจากสิ่งเล็ก ๆ ($PNI_{Modified} = .415$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน และด้านจุดมุ่งหมายตามแนวคิดอิกิไก พบว่าด้านหลงใหล ($PNI_{Modified} = .360$) อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ด้านอาชีพ ($PNI_{Modified} = .429$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน 3) ด้านงานสวัสดิการนักเรียน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = .385$) สามารถสรุปได้ดังนี้ ด้านแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิกิไก พบว่า ด้านสอดคล้องและยั่งยืน ($PNI_{Modified} = .353$) อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ด้านมีความสุขกับสิ่งเล็ก ๆ ($PNI_{Modified} = .471$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน และด้านจุดมุ่งหมายตามแนวคิดอิกิไก พบว่า ด้านหลงใหล ($PNI_{Modified} = .320$) อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ด้านหน้าที่ ($PNI_{Modified} = .439$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน 4) ด้านงานแนะแนว ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = .407$) สามารถสรุปได้ดังนี้ ด้านแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิกิไก พบว่า ด้านปลดปล่อยตัวเอง ($PNI_{Modified} = .319$) อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ด้านมีความสุขกับสิ่งเล็ก ๆ ($PNI_{Modified} = .429$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน และด้านจุดมุ่งหมายตามแนวคิดอิกิไก พบว่า ด้านหลงใหล ($PNI_{Modified} = .386$) อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ด้านงาน ($PNI_{Modified} = .471$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน และ 5) ด้านงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = .367$) สามารถสรุปได้ดังนี้ ด้านแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิกิไก พบว่า ด้านปลดปล่อย

ตัวเอง ($PNI_{Modified} = .320$) อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง ด้านสอดคล้องและยั่งยืน ($PNI_{Modified} = .412$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน และด้านจุดมุ่งหมายตามแนวคิดอิกโก พบว่า ด้านอาชีพ ($PNI_{Modified} = .353$) อยู่ในกลุ่มต่ำซึ่งเป็นจุดแข็ง และด้านหน้าที่ ($PNI_{Modified} = .400$) อยู่ในกลุ่มสูงเป็นจุดอ่อน

5.2 แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิกโกของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานครพบว่า นำมากำหนดเป็นแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิกโกของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ 3 แนวทาง ดังนี้

5.2.1 พัฒนางานกิจกรรมนักเรียนแบบองค์รวมให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิตที่มีคุณค่าและความหมาย

5.2.2 พัฒนางานกิจกรรมนักเรียนในการสร้างประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ และมีความสุขในการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน

5.2.3 พัฒนากิจกรรมที่เสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

5.3 พัฒนางานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เรียน ได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และความหมาย

5.3.1 พัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพด้านงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียน ได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และความหมาย

5.3.2 พัฒนาเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และความหมาย

5.3.3 พัฒนาการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และความหมาย

5.4 พัฒนางานแนะแนวเพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

5.4.1 พัฒนางานแนะแนวด้วยการจัดบริการ และกิจกรรมที่หลากหลายส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายของผู้เรียน

5.4.2 พัฒนาระบบงานแนะแนวให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกับงานและบุคคลอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

6.อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอริโกะของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานครมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอริโกะของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า

6.1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอริโกะของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนที่เสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอริโกะให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากสภาพปัจจุบันด้านแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอริโกะ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นพัฒนาให้เกิดคุณภาพ เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อมีเป้าหมายในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี รัตนบุตร (2564, น. 159) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชื่อว่าหากสถานศึกษานำรูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ไปประยุกต์และปรับใช้ตามบริบทของสถานศึกษาอย่างจริงจัง จะส่งผลให้เกิดคุณภาพของการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สิ่งสำคัญที่สถานศึกษาต้องมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพเป็นสำคัญ คือคุณภาพของนักเรียนที่สถานศึกษาต้องมุ่งเน้นในการส่งเสริม ดูแล และพัฒนาอย่างรอบด้าน บนพื้นฐานของหลักการคุณภาพที่ว่า มุ่งให้ความสำคัญกับลูกค้ำหรือผู้รับบริการนั้นคือนักเรียนผู้ปกครองและชุมชน พัฒนาระบบการอย่างต่อเนื่องเชิงระบบ ผ่านการดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการและทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมทุกระบวนการเพื่อเป็นการส่งเสริมให้การบริหารงานกิจการนักเรียนให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน

6.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอริโกะของผู้เรียน โรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมและรายด้านของ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับ

มากที่สุด ด้านแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิกิไก อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านจุดมุ่งหมายตามแนวคิดอิกิไก อยู่ในระดับมากที่สุด

จากสภาพที่พึงประสงค์ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียน ให้มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความสามัคคีรักหมู่คณะ ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่า ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการด้านจิตวิทยา โดยการดึงเอาความสนใจความกระตือรือร้นของนักเรียนให้ปรากฏออกมา ซึ่งทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานการดำเนินงานเพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นพลเมืองดีมีคุณค่าต่อสังคมส่วนรวมและประเทศชาติสืบไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา คูลีวิน (2559: 79) ได้ทำวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน บ้านป่าซางนำเงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ในด้านบุคลากร พบว่าบุคลากรขาดความรู้ความสามารถเฉพาะด้านที่ตรงกับภาระงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารจัดการพบว่า โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติ และการประเมินผลต่าง ๆ ขาดการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน เพื่อทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน ควรให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานการดำเนินงาน ควรมีคำสั่งแต่งตั้งชัดเจน ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ควรส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถในงานกิจการนักเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีคุณภาพ ด้านการควบคุมควรมีการทำรายงาน การดำเนินงานเสนอต่อผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงาน และควรสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการปรับปรุงแก้ไข ควรมีผลการประเมินและผลการสำรวจเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ

จากสภาพที่พึงประสงค์ด้านแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิกิไก อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนรับผิดชอบให้การสนับสนุนส่งเสริมและติดตามการทำงานของครูผู้สอน เพื่อให้พัฒนาผู้เรียนเริ่มต้นการค้นหาทักษะและความเชี่ยวชาญด้านใดที่ทำได้ดีเป็นพิเศษ จากสิ่งที่อยู่รอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังความสุข เป็นเครื่องมือชีวิตบรรยากาสทางความคิดของผู้คน สะท้อนถึงการมองชีวิตที่ไม่อาจทดแทนได้ด้วยเงินตราและชื่อเสียง เพียงแต่บางคนอาจเจอเร็วบางคนเจอช้า ในการค้นหาตัวเองและลงมือทำจนสำเร็จ เป็นการใช้ชีวิตอย่างมีจุดมุ่งหมายและมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณีกัญญา นากามัทสี (2564: 10-11) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาแนวคิดอิกิ

ไกเพื่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์แบบญี่ปุ่น กรณีศึกษา : การโยกย้ายหมุนเวียนงาน สรุปได้ว่า เมื่อใดก็ตามที่องค์กรได้มีการใช้รูปแบบที่เหมาะสมของระบบการประเมินผลแบบเน้นผลการปฏิบัติงาน (Performance-based) เป็นเครื่องมือการจัดการทรัพยากรบุคคลในแต่ละปี ระบบการประเมินผลที่ดีนั้นต้องสามารถให้ข้อมูลด้านความสามารถในการทำงาน (Performance Feedback) ตามตำแหน่งและหน้าที่ ๆ ได้รับมอบหมายของพนักงานคนนั้น ๆ ได้อย่างแม่นยำมีความคลาดเคลื่อนของข้อมูลต่ำ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของทั้งผู้ถูกประเมินและผู้ประเมิน แล้วทั้งตัวพนักงาน และองค์กรเองจะสามารถนำข้อมูลที่ได้จากผลการประเมินนั้นมาทำการวิเคราะห์ (Self-Evaluation vs. Company Evaluation) ซึ่งในส่วนของผู้ถูกประเมินได้แก่ตัวของพนักงานเอง จะทำให้พนักงานเข้าใจตัวตน (Self-Actualization) ได้ว่า แท้จริงแล้วตนเองนั้นมีทักษะและความเชี่ยวชาญด้านใดที่ทำได้ดีเป็นพิเศษ เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของสมาชิกในองค์กร ในส่วนขององค์กรสามารถเข้าใจได้ว่าพนักงานผู้นั้นมีทักษะและความเชี่ยวชาญ ด้านใดที่ดีอันสามารถนำมาพิจารณาต่อยอดให้มีความรู้เพิ่มขึ้น โดยใช้วิธีการโยกย้ายหมุนเวียนงานที่มีความสอดคล้องและเหมาะสม ซึ่งจะทำให้พนักงานตั้งใจทำงานให้มีความหมายมากยิ่งขึ้น และมีความรู้สึกสุขใจ มุ่งมั่นในการทำงานเนื่องจากความมุ่งมั่นผูกพันส่วนใหญ่มาจากความสนใจและความพอใจในงานนั้น ๆ ของตน หากว่าองค์กรไม่ได้มอบหมายงานใหม่ที่กระตุ้น ความสนใจหรือความท้าทายแก่พนักงานชาวท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนได้จากผลประเมินเชิงประจักษ์ที่บ่งบอกว่าพนักงานทำงานลักษณะนั้นได้ดี อาจส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจและความผูกพันต่อองค์กรที่ลดน้อยถอยลงไปได้ โดยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจจากการสัมภาษณ์ พบว่าลักษณะการประเมินผลแบบเน้นผลการปฏิบัติงาน (Performance-based) ที่พนักงานชาวไทยต้องการคือการสื่อสารผลประเมินแบบสองทิศทางเพื่อป้องกันความมีอคติ (Performance Resulted 2 Ways Feedback Communication to Anti-Bias) ในขณะที่ความต้องการขององค์กรที่ผู้จัดการชาวญี่ปุ่นต้องการคือการเปลี่ยนมาใช้วิธีการประเมินผลรอบทิศทางเพื่อลดความมีอคติของผู้ประเมินและเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล (360 Degree Evaluation system) โดยทั้ง 2 ปัจจัยนี้เป็นเหตุผลและหลักฐาน เชิงประจักษ์ที่มีความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากการปฏิบัติงาน นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อลดความขัดแย้งจากมุมมองที่แตกต่างกันระหว่างพนักงานกับองค์กร

จากสภาพที่พึงประสงค์ด้านจุดมุ่งหมายตามแนวคิดอิคิไก อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวคิดอิคิไก เป็นปัญญาที่ช่วยสร้างความสุข และสุขภาพที่ดีของร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ผ่านการรู้สึกตัวและค้นพบตัวตนอย่างมีจุดหมาย แสดงให้เห็นว่าการมีอิคิไกมีกรอบความคิดที่ทำให้ตัวเองมีความสุข เห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ อิคิไกเป็นศาสตร์ประเภทหนึ่ง ซึ่งสะท้อนถึงรูปแบบการใช้ชีวิตอย่างรู้คุณค่าและมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐณิชา มิมน (2561: 13-14) ได้ทำการวิจัย เรื่องอิคิไก ความหมายในการมีชีวิตอยู่ของชาวญี่ปุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แนวคิดของอิคิไกและวิเคราะห์การใช้ชีวิตของชาวญี่ปุ่นที่สอดคล้องกับอิคิไก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดของอิคิไกที่ประกอบด้วยองค์ประกอบของปรัชญา

อิคิไกและบทบาทของปรัชญาอิคิไกที่สะท้อนให้เห็นผ่านทางรูปแบบการใช้ชีวิตและวัฒนธรรมของคนญี่ปุ่น และวิเคราะห์การใช้ชีวิตของชาวญี่ปุ่นที่สอดคล้องกับอิคิไก โดยเฉพาะในหมู่ผู้สูงอายุที่นำปรัชญานี้มาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตอันเกิดมา จากปัจจัยพื้นฐานหลาย ๆ อย่างของประเทศญี่ปุ่น เช่นการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็นต้น ผลการศึกษาสรุปตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อดังนี้

1) องค์ประกอบของปรัชญาอิคิไก และอิทธิพลของปรัชญาอิคิไก ผลการศึกษาพบว่าปรัชญาอิคิไก ก็คือปรัชญาที่มีต้นกำเนิดมาจากญี่ปุ่น และคนญี่ปุ่นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ ทำให้วัฒนธรรมญี่ปุ่นดูมีอะไรที่พิเศษกว่าของชาติอื่น เพราะเงื่อนไขทางวัฒนธรรม และประเพณีของญี่ปุ่นที่มีความเฉพาะตัว จึงสามารถอ้อมอ้อมเฉพาะแนวคิดเรื่องอิคิไกขึ้นมากล่าวคือองค์ประกอบและอิทธิพลของปรัชญาอิคิไกคือสิ่งที่มาจากลักษณะเฉพาะของคนญี่ปุ่น ที่ประเทศไหนก็ยาก จะเข้าถึงได้ดีเท่ากับคนญี่ปุ่น 2) ปรัชญาอิคิไกที่สะท้อนผ่านการใช้ชีวิตของคนญี่ปุ่น ผลการศึกษาพบว่าอิคิไกให้จุดประสงค์แก่ชีวิตและช่วยเปลี่ยนแปลงชีวิตได้จริง สามารถทำให้ประชากรมีชีวิตยืนยาว มีสุขภาพดีเนื่องจากอิคิไกเป็นแนวคิดที่แฝงอยู่ในภายในตัวของคนญี่ปุ่นและเป็นหลักการดำเนินชีวิตรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้มีสุขภาพดีและอายุยืนยาว กล่าวคืออิคิไกเป็นศาสตร์ประเภทหนึ่งซึ่งจะทำให้เรารู้ถึงคุณค่าของการมีชีวิตและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

2) แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิคิไก ของผู้เรียนโรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานครพบว่า นำมา กำหนดเป็นแนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิคิไกให้แก่ ผู้เรียน ได้ 3 แนวทาง ซึ่งสามารถสรุปการอภิปรายแต่ละแนวทาง ดังนี้

2.1) พัฒนางานกิจกรรมนักเรียนแบบองค์รวมให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิตที่มีคุณค่าและความหมาย เนื่องจากปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบ ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นการยึดนักเรียนเป็นสำคัญในทางพัฒนาดูแลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณธรรมจริยธรรม และตามแบบแผนของสังคมที่คาดหวัง เห็นได้ว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนานักเรียนให้รอบด้าน ดังนั้นจึงเสนอแนวทางที่มุ่งเน้นพัฒนางานกิจกรรมนักเรียนที่จะสามารถจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ พัฒนางานกิจกรรมนักเรียนแบบองค์รวมประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องของทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและภายนอก จัดวางทรัพยากรบุคคลและเทคโนโลยี ที่มีคุณภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่จะส่งผลให้ระบบการช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องแนวคิดกับบุญทริกา อรรณยกานนท์ (2561: 12) กล่าวว่า งานกิจกรรมนักเรียน เป็นการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน และการจัดกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตร เพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุทธศักดิ์ หินนันท (2557: 50-51) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการ

บริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ (ศุภพิพัฒน์ รัชสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานด้าน กิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก แสดงว่าโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอนเป็นกิจกรรม ที่ส่งเสริมความสามารถพิเศษและเป็นกิจกรรมที่สร้างความตระหนักให้กับนักเรียน เช่น กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันสุนทรภู่ กิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ ฯลฯ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระเชษฐ ไชยกุล (2556: 68) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการแต่งตั้งคณะครูผู้รับผิดชอบดูแลกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรจะอยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนให้กับครูที่ต้องรับผิดชอบในงานกิจกรรมนักเรียน การได้รับ มอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนพยายามเรียนรู้การปฏิบัติและ หาประสบการณ์มากยิ่งขึ้น ทำให้การจัดกิจกรรมนักเรียนมีประสิทธิภาพ

2.2) พัฒนางานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้ ผู้เรียน ได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และความหมาย เนื่องจากปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุค BANI World ยุค ที่ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นอกจากนี้การไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติที่ เข้ามาสู่สังคมไทยด้วยกระบวนการทางบริโภคนิยมและทุนนิยม ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของ สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าวจนนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเครื่องมืออีกชิ้นหนึ่ง ที่จะช่วยให้สถานศึกษาใช้เป็น กลไกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2559: 8) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่ มุ่งให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน อย่างมีแบบแผน และมีขั้นตอนที่ชัดเจนโดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดีมีความสุขมีสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะ ชีวิต มีภูมิคุ้มกันเหมาะสมเพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ความรู้ ความสามารถของครู ประสานความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม และที่สำคัญคือความพร้อมของ ตัวนักเรียนซึ่งเป็นปัจจัยชี้ขาดในการประเมินการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือการจัดการเรียนรู้จะต้องทำให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ตามความถนัดความสนใจ และศักยภาพของตนเอง ผู้เรียนในแต่ละชั้นเรียนซึ่งมีจำนวนมากมีความ แตกต่างกันในทุกด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นกลไกในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในทางส่งเสริม พัฒนาการป้องกันแก้ไข และให้ความช่วยเหลือ เชื่อมโยง ผสมกลมกลืนไปกับการจัดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ

ของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เนตรนภา คำหนองหว่า (2560) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จากการศึกษาพบว่า รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของบุคลากร การทำงานเป็นทีม และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) ขอบข่ายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและการพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและการส่งต่อ

3) กระบวนการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย วงจร PDCA การประสานงาน และการมีส่วนร่วม และ 4) ประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย นักเรียนเป็นคนดี นักเรียนเป็นคนเก่ง และนักเรียนมีความสุข

3.1 พัฒนางานแนะแนวเพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เนื่องจากงานแนะแนวในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สร้างสรรค์ ใช้หลักจิตวิทยาแก้ปัญหา ดูแลช่วยเหลือและพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนด้วยวิธีการจัดการเชิงบวก แต่งานแนะแนวมักมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ ครูแนะแนวไม่เพียงพอหรือไม่มีเลยในบางโรงเรียน ซึ่งเป็นไปได้ยากมากที่การดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะอยู่ในความรับผิดชอบของครูแนะแนว เพราะการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบันครอบคลุมไปในหลายมิติทั้งทางด้านสุขภาพกาย ใจ ด้านการเรียนรู้ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ด้านการปกป้องคุ้มครอง รวมทั้งการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงต้องอาศัยทุกฝ่ายในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ อภัยใจ (2560: 11) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่ให้ทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นส่วนของ ภาครัฐราชการ ภาคท้องถิ่น ภาคเอกชน ตลอดจนผู้ประกอบการได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งทางตรง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการวางแผนการดำเนินงานการวัดผลประเมินผล สำหรับการมีส่วนร่วมในทางอ้อมได้แก่ การสนับสนุนด้านทรัพยากรหรือปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล แสงงาม (2564: 171-172) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ 1) การสำรวจ สภาพ ปัญหา ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางและแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว 2) สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการแนะแนวด้านผู้เรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา

ความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายตามแนวคิดอิกิไก ของผู้เรียนโรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการนำไปใช้ดังนี้

7.1.1 สถานศึกษา สามารถใช้กรอบงานวิจัยและแนวทางที่ได้จากการวิจัยนี้เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย และแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา และปรับปรุงระบบการทำงานภายในองค์กรให้เป็นทิศทางเดียวกันทุกฝ่าย พร้อมทั้งอธิบายให้ครู และบุคลากรทุกคนได้ทราบถึงนโยบาย และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้การทำงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งนำไปพัฒนาตนเอง และบุคลากรในการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิกิไกของผู้เรียนโรงเรียน

7.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการใช้ชีวิต โดยจัดให้มีการอบรมแนวคิดอิกิไก เพื่อให้ครูมีสัมพันธภาพ อันดีแก่ผู้เรียนได้รู้จัก เข้าใจ และสามารถช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดทักษะในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย 4 ข้อ ตามแนวคิดอิกิไก ได้แก่ 1) ความหลงใหล (Passion) การทำในสิ่งที่รักและทำได้ดีให้เป็นแรงผลักดัน 2) หน้าที่ (Mission) การทำสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นให้เป็นหน้าที่ 3) อาชีพ (Profession) การทำสิ่งที่โลกต้องการและทำให้เกิดรายได้ให้เป็นทักษะวิชาชีพ และ 4) งาน (Vocation) การทำสิ่งที่ทำได้ดีกว่าคนอื่นให้เกิดรายได้ให้เป็นอาชีพ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการร่วมงานกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะและมีความสุข ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ทั้งกับสถาบัน คณะครู และเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

7.1.3 ด้านพัฒนางานกิจกรรมนักเรียนแบบองค์รวมให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิตที่มีคุณค่าและความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และมีการนำองค์กรด้วยวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ในการขับเคลื่อนงานกิจกรรมนักเรียนที่ชัดเจน รวมถึงในการพัฒนางานกิจกรรมนักเรียน สถานศึกษาควรมีการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดงานกิจกรรมนักเรียนที่มีความต่อเนื่องสามารถปฏิบัติได้ตามบริบทของสถานศึกษา โดยมุ่งที่การสร้างคามพึงพอใจให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเป็นหลัก

7.1.4 ด้านพัฒนางานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และความหมาย สถานศึกษาควรมีการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ มาขับเคลื่อนและพัฒนางานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อสนับสนุนงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ทุกคนเข้าถึงและติดต่อสื่อสาร ตามบริบทของสถานศึกษา รวมถึงควรมีฐานข้อมูลที่บุคลากรทั้งภายในและหน่วยงานภายนอกสามารถใช้ข้อมูลในการพัฒนางานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างรวดเร็ว

7.1.5 ด้านพัฒนางานแนะแนวเพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมายของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมในการปฏิบัติงานแนะแนว ด้วยวิธีที่หลากหลาย และมีสัดส่วนการพัฒนาที่แตกต่างกัน ต้องอาศัยทุกฝ่ายในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้ความชำนาญ รอบด้าน เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานแนะแนวให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิคิไกของผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือแนวทางการพัฒนาเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง

7.2.2 ควรศึกษาการเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิคิไกของผู้เรียนกับตัวแปรอื่น ๆ อาทิเช่น การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ เป็นต้น

7.2.3 ควรศึกษารูปแบบพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย ตามแนวคิดอิคิไกของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

8.บรรณานุกรม

กัลยาณี รัตนบุตร. (2564). รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. สืบค้นจาก
<https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/4059/3/61030174.pdf>.

ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส
โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ณัฐธัญญา มิมนิ. อิคิไกความหมายในการมีชีวิตอยู่ของชาวญี่ปุ่น. ปริญญานิพนธ์อักษรศาสตรบัณฑิต.
สืบค้นจาก. <http://isas.arts.su.ac.th/wp-content/uploads/2561/philosophy/05580663.pdf>.

- ณัฐพล แสงงาม. (2564). *สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารจัดการกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สืบค้นจาก https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2022052062421229147_fulltext.pdf.
- เนตรนภา คำหนองหว่า. (2560). *การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สืบค้นจาก https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=57421236109.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุณทริกา อรัณยกันนธ์ . (2562). *การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการกิจการนักเรียน โรงเรียนนานาชาติเทิร์ลส์ ตามแนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- มณีกัญญา นากามัทสี. (2564). *การศึกษาแนวคิดอิคิไกเพื่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์แบบญี่ปุ่น*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/TNIJournalBA/article/download/249513/170904/913343>.
- มูลนิธิยุวพัฒน์ (2565). *อิคิไก ความหมายของการมีชีวิตอยู่*. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://www.yuvabadhanafoundation.org/th/ข่าวสาร/บทความทั่วไป/อิคิไก-ความหมาย-ชีวิต/>.
- ยุทธศักดิ์ หินนนท์ . (2557). *การศึกษาความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ (ศุภพัฒน์รังสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วีระเชษฐ ไชยกุล. (2556). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต ,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา)*.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์, (2563). *สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World)*. ครุสภาวิทยาสาร JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT, 1(1), 8- 18. สืบค้นจาก <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/withayajarnjournal/article/view/240674/163802>.
- วุฒิชัย กฤษณะประกรกิจ (2561) อ้างถึงใน Ken Mogi (2017). *อิคิไก ความหมายของการมีชีวิตอยู่ (The Little Book of Ikigai)*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Move Publishing.
- ศรีประภา ชัยสินธพ. (2566). [สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2566]. *สภาพจิตใจของวัยรุ่น*. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://www.rama.mahidol.ac.th/ramamental/generaldoctor/06062014-0847>.

- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2565). รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. เอกสารกลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ. สืบค้นจาก https://webportal.bangkok.go.th/user_files/116/22029880963eb2ed68b60f7.21960405.pdf.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2559). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (ม.ป.ป.). คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551. กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cronbach, L.J. (1971). *Test Validation*. In R. Thorndike (Ed.), *Educational Measurement*.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607 – 610.
- nun (2020). สรุปหนังสือ อิคิไก (The Little Book of Ikigai) [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://medium.com/@CTNL/5the-little-book-of-ikigai-c678abd50750>.